

SÕNUMITOOJA
Oli keskmiselt edukas aasta

Palusime omavalitsusjuhtidel nimetada eelmisel aastal kordasaadetut ning paljuski langesid need kokku toimetuse seisukohtadega, kui analüüsisime lehes ilmunu põhjal möödunud aastat.

Loksale rajati keskne jalgtee ning Kuusalus pikendati aleviku läbivat kõnniteed. Raasiku kool sai uuendatud võimla, lasteaiad uusi rühmi. Anija vallas remonditi haridusasutusi. Algasid Kolgaküla rahvamaja ja Kuusalu kooli spordihooned ehitused. Loksa ujula kerkis jõudsalt.

Ka kultuuri- ja spordivaldkonnas oli palju märkimisväärsust. Noored käisid laulu- ja tantsupeol. Kuusalu kooli näitetrupp võitis Betti Alveri luulevõistlusel Grand Prix. Rahvusvaheliselt konkursilt tuli peaaühinnaga Kuusalu dirigendi juhendatav üle-eestiline noortekoor. Lisaks meie sportlaste hinnatavad võidud.

Seoses „Roosiiaia“ lavastusega Kiviloo mõisasavastasis teatrisõbrad uue kena koha, kus on kavas kultuuriüritusi korraldada veel.

ARVAMUS
Talvel suureneb radoonioht

Külmemate ilmade saabudes suureneb hoonete siseruumides loodusliku radioaktiivse gaasi – radooni – sisaldus.

Radoon on selline gaas, mis tekib maapinnas looduslike radionukliidide lagunemisel ning imbub läbi vundamenti- ja põrandakonstruktsioonide hoonete siseruumidesse.

Radooni ja selle tütarproduktide sissehingamise tagajärjel suureneb inimestel kopsuvähki haigestumise risk. Hinnanguliselt võib radoon Eestis põhjustada umbes 12% kõikidest kopsuvähki haigestumistest ehk ca 100 juhtu aastas.

Uuringute tulemused näitavad, et elamute siseõhu radoonisalduse ja potentsiaalsete radooniohu alade poolest on Eesti võrreldav Rootsi ja Soomega, mis on Euroopa kõige suurema radooniohuga riigid.

Ülevaate radooniohtlikest aladest saab keskkonnaministri kodulehelt Eesti radooniriski levilaste esialgselt kaardilt aadressil www.envir.ee/kiirgus/index.php?leht=153. Kuid suuri radoonisaldusi hoonete siseruumide õhus võib leiduda igal pool Eestis.

Radoonitase on siseruumides talvisel ajal kõrgem mitmel põhjusel. Esiteks on talvel maapind hoonete ümber külmunud ning radoon pääseb maa peale vaid mahaaluse pinnase kaudu, sattudes niiviisi otse ruumidesse. Teiseks välditakse külmemate ilmadega toasooja hoidmiseks tuulutamist ning radoon ei pääse ruumidest välja.

Eriti kõrge radoonitase on majades, kus hoonealune pinnas on suure radoonisaldusega, samas ei ole ehitamisel või renoveerimisel tähelepanu pööratud vundamenti vastupidavusele. Kui sellises hoones on ka tihendatud seinad ning paigaldatud uued õhutihead aknad, võib ruumiõhus radooni olla lubatud tasemest mitukümmend korda rohkem.

EVELYN PESUR,
Keskkonnaministri kodulehelt
kiirguse peaspetsialist

Kuid vale on arvata, et kõrge radoonisaldus on ainult vanemate ja valesi renoveeritud hoonete probleem, kõrgeid ning väga kõrgeid radoonitasemeid oleme mõõtnud ka täiesti uutest hoonetest.

Kõige kiirem moodus hoonete siseõhus radoonisalduse vähendamiseks on tubade tuulutamine. Õhuvahetus toimub paremini, kui avada aknaid ning tekitada lühiajalist tuuletõmmet – ühe akna kaudu tuulutamine pigem jahutab, kuid ei aita kaasa ruumide õhuvahetusele.

Radooniohtlikul alal elades tasuks mõõta radoonihulka siseruumides ning sellisele alale ehitades tuleks uurida, kui suur on pinnase radoonisaldus. Võib endale soetada ka isikliku mõõteseadme, millega saab nii kodus kui ka kontoriradoonitaset mõõta ja pikaajaliselt jälgida. Seadmete kasutamine on lihtne.

Kui radoonisaldus ruumides ohtlikult suureneb, saab ruume tuulutades kohe vähendada ohtliku gaasi mõju tervisele. Kui radoonitase on pidevalt liiga kõrge, tuleb pöörduda spetsialistide poole, kes pakuvad välja lahendused, mida ette võtta.

Täiendavat teavet radooni kohta saab aadressil <http://www.kiirguskeskus.ee> ja <http://www.ehitusinfo.ee>. Lisateavet pinnasemõõtmiste kohta võib küsida Eesti Geoloogiakeskusest www.egk.ee.

Keskkonnaministri kodulehelt on aasta alguses kavas radooniteemaline teabepäev.

NÄDALA LAUSE

„See otsus on ebaseaduslik.“

Radix Hoolduse juht **KALLE PORMANN** Anija vallas kehtestatud prügiveo piirhindade kohta.

Kuidas ja kuhu prügi sorteerida?

Jäätmete sorteerimise ja taaskasutuse korraldamise kohustus on jäätmeseadusega pandud kohalikele omavalitsustele.

Prügifirmad saatsid aasta lõpus klientidele koos arvete-ga teated, et alates 1. jaanuarist 2008 tuleb hakata jäätmeid liigiti sorteerima. Kui seda ei tehta võtab firma prügiveo eest topelttasu või jätab konteineri tühjendamata.

See on tekitanud palju küsimusi ja ärevust. Omavalitsuste keskkonnaspetsialistid tõdevad, et telefonid on kõnedest piltlikult öeldes punased. Küsitakse, milliseid jäätmeid missugustesse konteineritesse tuleb panna ning kus asuvad konteinerid pakendite jaoks.

Kuusalu vallas on 41 segapakendi konteinerit

Kuusalu valla keskkonnapeaspetsialist Janne Kallakmaa tõdes, et päevas saab ta paarkümmend kõnet küsimusega, kuhu sorteeritud jäätmeid viia. Kõige rohkem on küsijaid endise Loksa valla küladest, kuna seal pole ühtegi paberikonteinerit.

Kuusalu vald sai KIKilt konteinerite ostuks toetust üle 70 000 krooni. Vallavalitsus tellis 12 suuremat paberikonteinerit, mis paigutatakse endise Loksa valla küladesse. Eesti Taaskasutusorganisatsioon (ETO) tarneag kestab kaks kuud, seega võib need kätte saada veebruari lõpuks märtsi alguseks. Janne Kallakmaa lubas uurida, kas mujalt saab kiiremini.

Kuusalu vallas on segapakendikonteinerid alevikes ja külades kokku 41 ning paberikonteinerid 10. Majades, kus on kortereid üle 5, tuleb paberiri- ja biolagunevate jäätmete konteinerid muretseda korteriühistutel endil.

Kuusalu valla kodulehel www.kuusalu.ee leiab interaktiivse vallakaardi, kuhu on märgitud segapakendite kon-

teinerite asukohad.

Esmaspäeva, 7. jaanuari õhtul toimus Kuusalus korteriühistute algatusel teabepäev, kus osalesid Radix Hoolduse, ETO ja vallavalitsuse esindajad. Rahvast kogunes palju.

Anija vald tellib konteinerid juurde

Anija vallas on segapakendite konteinerid 11, peamiselt Kehras, aga ka Alaveres. Neist 5 on Eesti Pakendiringluse halduses ja 6 kuuluvad ETOle. Radix Hoolduse konteinerid vanapaberi jaoks on 2, mõlemad Kehras.

Keskkonnaspetsialist Helle Palm ütles, et vald tellis ETOlt konteinerid juurde, kuid firmast teatati, et rohkem pole võimalik – ei ole huvitatud, kuna kogumisplaanid on täis.

Helle Palm: „Vald peab oma raha eest lisa tellima ning tühjendamise eest maksma. Kuid iga maja juurde neid panna ei saa, sest raha ei jätku ning pole ka ruumi.“

Raasiku tellib lisa

Raasiku vallas on pakendikonteinerid 20, nii Arukülas ja Raasikul kui ka Peningil, Pikaveres, Kalesil, Kiviloos, Härmas, Kullis ja Perilas. Vanapaberikonteinerid on 5.

Keskkonnaspetsialisti Alari Kruusvalli sõnul on vald oma kulul tellinud juurde kümme pakendikonteinerit, et iga küla saaks vähemalt ühe. Need viiakse Perila-Liivaauugu, Tõhelgi, Kurgla, Rätla, Mallavere ja Igavere külla, Jaama tänava piirkonda Raasikul ning kolm tükki Aruküllas – Järsi tee, Põhja tänava ja Suvila tänava piirkonda. Vajadusel tellitakse konteinerid veel juurde. Nende tühjendamise eest vald ei maksa, selleks on olmejäätmetevedajal ASil VSA leping Eesti Pakendiringlusega.

Ka paberikonteinerite arvu on plaanis suurendada, keskkonnaspetsialisti sõnul tahetakse ka need viia igasse

külasse.

Loksal käiakse linnavalitsuses küsima

Loksa Haljastuse juht Allan Alajärv rääkis, et jäätmete sorteerimise kohta käivad paljud linnavalitsuses selgitusi küsima. Seetõttu otsustati korraldada neljapäeval, 10. jaanuaril kell 17.30 kultuuri-

keskuse saalis infopäev jäätmete sorteerimisest. Infot annavad spetsialistid Ragn-Sellist ja Eesti Jäätmeäitajate Liidust. Plaanis on teha jäätmete näidissorteerimine.

Loksal on paberi- ja papi konteinerid 6 ning segapakendite konteinerid 12.

ÜLLE TAMM
KÜLLI KOPPELMAA

Jäätmete liigiti kogumine
Papp ja paberpakend

Ajalhed, ajakirjad, kataloogid, reklaammaterjalid, ümbrikud, ilma kaaneta raamatud, töövihikud, paberist ja papist kaustikud, trükiga ja puhas kirja- ja joonistuspaper, pappkastid, -karbid, jõupaber, paberkotid jm puhtad paberpakendid.

Plast, -klaas, metallpakend ja joogikartong

NB! Pakendid peavad olema puhtad ja vajadusel pestud. Jogurti- ja võitopsid, õli-, ketšupi- ja majoneesipudelid, plastnõud ja -karbid, muud puhtad plastpakendid (nt šamponipudelid), kilekotid ja pakkekile, värvitud ja värvilised klaasist pudelid, purgid (va tagatisraha süsteemi kuuluvad pakendid), toidu- ja joogipakendite metallkaaned ning korgid, konservpakendid nt konservikarbid, muud metallpakendid (va tagatisraha süsteemi kuuluvad pakendid), kartongist piima-, mahla-, veini- ja jogurtipakendid.

Biolagunevad aia-, haljastus- ja köögi-jäätmed

Toidujäätmed, puuvilja-, juurvilja- ja munakoored, kohvi- ja teepuru, majapidamispaper, oksad, puulehed, rohi, lillemuld ja taimejäätmed, keemiliselt töötlemata (immutamata, värvimata, lakkimata) puidu jäätmed (laastud, saepuru).

Ohtlikud jäätmed

Vanad õlid, õlifiltrid, õlised kaltsud, patareid, akud, vanad värvid, lahustid, lakid, liimid jm kemikaalid, vanad ravimid, putukamürgid, elavhõbedajäätmed (kraadiklaasid, lumineslambid), printeri tahmakassetid.

Olmejäätmed

Määratud papp, paber, foolium, ehituspaber, kasutatud pabernõud ja papptopsid, kasvuhoonekile, plastist ja kummist tooted, vahtplast, kodukeemia pakendid, hambapastatuub, mähkmed, hügieenisidemed, akna-, leht- ja peegelklaas, valgustuspirnid, aerosoolpakendid nt õhupuhasti või juukselaki pudelid, toiduga määratud ja pooleldi täidetud kartong-, kilepakendid, vorstikile.

Jäätmejaama valmimisel saab sinna viia

Vanad diivanid, toolid, lauad, kapid, vaibad, kardinapuud, madratsid, rehvid, elektroonikajäätmed (kõik millel juhe taga), ohtlikud jäätmed, papp- ja paberpakend, segapakendi jäätmed.

Radix Hooldus pole nõus Anija volikogu kehtestatud prügiveo hindadega

Kui kehtestatud jäätmeveo teenustasud ei tõsteta, on OÜ Radix Hooldus valmis pöörduma kohtusse.

Anija vallavolikogu kehtestas detsembris uued olmeprügi teenustasu piirmäärad Anija vallas. Vallavalitsuse ettepanek oli tõsta prügiveo-hinda 1. jaanuarist keskmiselt 10%. Keskkonnaspetsialist Helle Palm põhjendas – vastavalt vallavalitsuse ja OÜ Radix Hoolduse vahelisele lepingule on hindade muutmine põhjendatud, kui kütuse hind või jäätmeäitluskoha tasu oluliselt suureneb (see tähendab enam kui 10% võrreldes pakumise esitamise ajaga).

Helle Palm selgitas, et Radix Hooldus on hindade muutmist alates sügisest korduvalt taotlenud. Vallavalitsus pidas põhjendatult jäätmeveo teenustasude tõstmist seoses kü-

tusehinna kallinemisega rohkem kui 10%, samuti on 9% kallinenud prügila ladestustasu. Samuti oli vallavalitsus nõus tõstma konteinerite müügihinda.

Volikogu istungil tegi Urmo Sitsi ettepaneku kehtestada uued hinnad alates 1. veebruarist. Volikogu oli sellega nõus. Jäätmeveo uuteks piirhindadeks ei kehtestanud volikogu vallavalitsuse, vaid keskkonna- ja korrakaitsekomisjoni ettepanekuid.

80, 140 ja 240 liitri suuruste olmejäätmete konteinerite ühekordse tühjendamise tasu ei tõstetud – need maksavad endiselt vastavalt 60, 64 ja 70 krooni. Juurde lisati 370-liitri konteiner, mille tühjendamine maksab 87.45 krooni. Veidi tõsteti suuremate konteinerite tühjendamise tasu – 600-liitri konteineri ühekordne tühjendamine maksab nüüd 100 krooni (seni 95

krooni), 800-liitri konteineri puhul 127 krooni (seni 115 krooni), 2500-liitri konteineri puhul 309 krooni (seni 281 krooni) ning 4500-liitri konteineri puhul 605 krooni (seni 550 krooni).

Papi ja paberi konteineri ühekordne tühjendamine maksab 240-liitri konteineri korral 17 krooni, 600-liitri konteineri korral 25 krooni, 800-liitri konteineri korral 69 krooni, 2500-liitri konteineri korral 108 krooni ja 4500-liitri konteineri korral 187 krooni. Prügikoti äravedamise uus hind on 77 krooni ning suurjäätmete äravedu 407 krooni/m³.

OÜ Radix Hoolduse juht Kalle Pormann kinnitas Sõnumitoojale, et ettevõtte ei ole nõus volikogu kehtestatud hindadega ning on valmis otsuse vajadusel kohtus vaidlustama.

„See otsus on ebaseaduslik.“

Volikogul ei ole õigust hindu omapead langetada – kui võitsime konkursi ühtede hindadega, siis ei saa neid nüüd lihtsalt vähendada,“ ütles ta.

Kalle Pormanni kinnitusele on Radix Hooldus taotlenud Anija vallalt prügiveo hinnatõusu umbes kolm kuud: „Lõpuks jõudis asi volikogu ette ning volikogu otsustas hoopis osa hindu langetada, osa jätta samaks. Nende konteinerite, mida põhiliselt kasutatakse, tühjendamise hinnad jäid samaks, tõsteti vaid nende konteinerite tühjendamise tasu, mida kõige vähem kasutatakse.“

Ta märkis, et kütuse pideva kallinemise tõttu ei ole Radix Hooldusel Anija vallas enam seniste hindadega võimalik olmejäätmeid vedada ning seetõttu ei nõustu firma vallavolikogu otsusega.

KÜLLI KOPPELMAA